

מפניקסו

של מברק

מאת ג'ורא מנור

אמריקאית כמו מק-דונלדס

להקתה של טוויילה תארפ הופיעה בחודש יוני בקיסריה תחת הכותרת הלקונית "Tharp", כשמה המוזר במקצת של הכוריאוגרפית האמריקאית מאוד, יוצרת אינטלקטואלית מאוד, שברוך השם אינה מכניסה את הפילוסופיה שלה לריקודיה, שכולם תנועה נמרצת, תוססת, משעשעת, צבעונית ואקרובטית.

פינה באוש אוהבת לספר, שגדלה כילדה קטנה מתחת לדלפק מזיגת הבירה בפונדק של אביה. טוויילה תארפ מספרת (באוטוביוגרפיה שלה) שלהוריה היה קולנוע תחת כיפת השמיים, מה שמכונה דרייב-אין. כנערה עבדה שם כסדרנית, מוכרת פופקורן וגלידה - ובעיקר צפתה באין ספור סרטים, פעמים רבות בכל אחד. וזה, לדעתה, היווה את ההשפעה החשובה ביותר על סיגנונה המחולי.

בשלב מאוחר יחסית בקריירה שלה אף יצרה מחולות לקולנוע שלא היו קישוט לסרט או תוספת, אלא חלק אינטגרלי ונכבד ממנו, כגון עבודתה עם מילוש פורמן ב"שיער" או ב"אמדיאוס".

מאז יצירותיה המוקדמות ועד היום, כמעט תמיד ניכרים בכוריאוגרפיה יסודות, או אם תרצה, שרידי איזה ריקוד חברתי. טנגו או ואלס, באוירה של מסבאת דרכים אמריקאית, שימשו אותה לעיתים קרובות.

יצירתה "גיבורים" למוזיקה מאת פיליפ גלאס, מורכבת מקטעים שונים, המבוצעים בהרכבים משתנים. ואילו ריקודי-תארפ מעולים יש לה! מלהקותיה המוקדמות כמוברן כבר לא נותר איש על הבימה. אבל גם הצעירים הללו למדו את הטריקים של טוויילה, ולא חסרים להם ברק וחינוניות.

"שדות מתוקים", לצלילי מוזיקה דתית אמריקאית, כגון של כת השייקרים, מזכיר במקצת את עבודותיו המצטיינות של אלון

איילי. גם כאן יש רקדן כושי מהמם, הגונב בקלות את ההצגה, אבל הסיגנון אינו הכרזתי ובנוי על מבנים סימטריים וכפות ידיים מושטות בהתלהבות כמו אצל איילי.

והמחול המסיים, "66" שמו, למוזיקה ושירים קלים ובידוריים, הוא הקינוח. בריקוד זה מופיעה דמות "איש זקן" טראגי/קומי, הרכב המבצעים משתנה כמו בקליידוסקופ.

להקה מעולה, אחת הבודדות ששרדו מימי הפריחה הגדולה של המחול החדש האמריקאי של שנות ה-70, שאינה מוזיאון (כמו גרהאם או איילי), ואינה מושפעת מהמופשט הצורני של מרס קאנינגהם. זה היה ערב מהנה של מחול מרשים.

מחווה לברונית

מאז ומעולם אני תוהה, מדוע אנשים נכבדים ודמוקרטיים, ודווקא בארץ כארצנו, בה פונים הכל אל הכל - אפילו בפומבי ובכלי התקשורת - בשמות פרטיים ואפילו בשמות-חיבה, נהנים להשתמש בתוארי אצולה. בסדר, הכל נולדו שווים, אבל, אליבא דגורג' אורול, יש שווים יותר. שעה שעלתה חנה מרון להנחות את ערב-המחווה המהודר, שלהקת בת-שור ערכה לבת-שבע דה רוטשילד במשכן האומנויות, היא חזרה ודיברה על "הברונית" (אפילו שיבשה את התואר באנגלית...). האם אלה רגשי נחיתות יהודיים, שגורמים לנו להתהדר בנוצותיו של איזה אציל מבני-ברית?

לבת-שבע דה רוטשילד זכויות רבות מאוד. ביניהן, ולא הפחותה שבהן, תמיכתה במרתה גרהאם בשנות ה-50, תמיכה שקרבה בין השתיים, ובכך איפשרה למעשה את שיתוף הפעולה המיוחד שהביא להקמת להקת בת-שבע.

הכסף מבודד את העשיר מיתר בני האדם, ומן האמת. המשאבים שעמדו לרשותה של בת-שבע דה רוטשילד, היו הבסיס להכשרת רקדנים ישראלים כגון משה אפרתי, רינה שיינפלד ועמיתיהם בדור מייסדי להקת בת-שבע והשתלמותם בארה"ב, למימון הפקות, וכגולת הכותרת, להקמתה של הלהקה, שגם כיום היא ספינת הדגל של המחול המודרני בישראל.

אבל כסף גדול זה (שכנראה כבר אינו עומד לרשותה בהיקף שהיה אז) איפשר לדה רוטשילד להקים את להקתה השנייה, את בת-דור, ואת בתי הספר שלה. היותה אדם פרטי ולא גוף ממשלתי הכפוף, לפחות להלכה ולמראית עין, לחוקים ולמידה של סבירות ציבורית, גרמו לה להלחם בבתה הבכירה, לטובת הצעירה, והסיבה העמוקה להקמתה של בת-דור, הלא הם יחסיה המיוחדים עם זינט אורדמן.

זינט הוזכרה באופן מאוד דיסקרטי, וחנה מרון כנראה אינה מודעת לכך, שבת-שבע דה רוטשילד אינה חשה חיבה כלשהי כלפי הלהקה הנושאת את שמה.

בערב ההוקרה כל מה שניתן לרכוש בכסף היה על רמה גבוהה. התוכניה, האכסניה, ההפקה היו מעולות. אבל המגבלה של הקצנאט מתגלה שעה שמדובר בכשרון וביכולת אומנותית-יצירתית. כי תכנית המופע היתה מקרית, הריקודים החדשים בינוניים, ולמרבה האירוניה הביצוע הטוב ביותר של הקטע הטוב ביותר - חלק אחד מיצירתו של פול טיילור, "הממלכה המשוסעת", על ידי רקדנים שגדלו בבת-דור, אבל כיום איש מהם אינו עוד בלהקה, וגם אינו רוקד בארץ...

"אניגמה" מאת איוון פלר-דוקטש היא עוד משחק ברקדנים התלויים על חבלים גמישים, מבלי שהאמצעי המשמש הזה יגרום ליוצר להמציא משהו מקורי או משמעותי. ואילו "הים התיכון", "Mare nostrum", מאת האיטלקי לוציאנו קניטו לא היה אלא בידור איזורי קליל בטעם הפסטה בולונויזה. על גבול הקיטש, עם ילד בלונדי חמוד כסמל העתיד.

עם כל הביקורת שיש לי כלפי בת-שבע דה רוטשילד, ויש לי ביקורת חמורה כלפיה, מגיע לה הרבה יותר ממחווה סתמית זו. כדרכה, לא צויינה כל סיבה קונקרטית לעריכת המופע החגיגי כעת. לא יום הולדת "עגול", לא פרישה מהזירה המעשית ומניהול להקתה. כנראה יעברו עוד שנים, עד שאפשר יהיה לספר את כל האמת על פועלה וזכויותיה הרבות בתחומי האומנות ותחומים אחרים. עדיין מפריע תואר האצולה האנכרוניסטי, והנסיון להסתייר חלקים בביוגרפיה שלה ושל להקותיה.

תנועות ודמעות

אנסמבל בת-שבע בשתי בכורות מעניינות, מאת אנזילין פרלז'וקאז' והכוריאוגרפית הקנדית לינדה גודרו, הוכיח שוב שרקדניו הם מהמצויינים שברקדני ישראל הצעירים.

לא מובן, מדוע הועלה שוב המחול הסתמי של לארה בארסק מלפני שנתיים, שהצד החיובי שבו הוא בעיקר החסכון בחשמל. שם עבודה מבלבלת זו "מזמור לשווא" - וזו באמת הגדרה נכונה. לצערי גם הסולו של יוסי ברג, "ארכיטקט", אינו ממש מרתק. יש בעיניי (באוזניי) ניגוד לא מובן בין המוזיקה מאת שוסטקוביץ' לתנועה המתאמצת להיות מעין דה-קונסטרוקציה לפי צו האופנה.

אבל עבודתו של פרלז'וקאז' "דמעות לבנות" נהדרת. הרקדנים לבושים במכנסיים וחצאיות שחורות וכותנות לבנות, שרק שרוול אחד מצועצע בתחרה, מציגים תחילה את "תווי-התנועה" הבודדים, לפי מוזיקה עתיקה של באך ומלחינים אחרים. יותר מדי זמן הכל סימטרי ורוגע, עד שלקראת הסוף מתערבבים היסודות שבאקספוזיציה לקאנון ולצירופים כרומאטיים של ממש. עבודה יפה של יוצר גדול, ששפת התנועה שלו עברה גילגול חדש. לא עוד תיאטרון תנועה בעל גוון פיוטי-דראמטי-אבסורדי, אלא צורניות המזכירה את "ששה מחולות גרמניים" מאת קיליאן.

הכוריאוגרפית הקנדית לינדה גודרו התחילה את העבודה שלה "מאה תנועות" בצורה

לאופרה המסורתית של פקינג עם תרבות מחול מודרני אמריקני.

על אודות להקה זו כבר דווח ברבעון למחול (מס' 5). בראשה הכוריאוגרף וילי טסאו (Willi Tsao), שנשלח בנעוריו על ידי אביו, איש הכספים האמיד, ללמוד כלכלה וביזנס בניו-יורק, ושב משם אחרי שסיים את חוק לימודיו אצל מרתה גרהאם ושאר גדולי המחול המודרני. הלהקה ממוקמת בבנין רב-קומות השייך למשפחתו, והבסיס לתקציבה גם הוא למעשה כספים של וילי, שירש. זוהי להקה מלאת מרץ וחיוניות.

תכניתה בכרמיאל כללה עבודה, לכבוד חגיגות המעבר משלטון קולוניאלי בריטי לזה של בייגינג, מאת הלן ליי (Helen Lai), "תערובת של סוף המאה", (Millenium Mix), צבעונית, הכוללת סרטים מתעופפים כנחשים ושאר סממני חגיגה סינית.

למעשה גם יצירתו החשובה של המנהל האומנותי, "רוח סינית - אש סינית" (China Fire - Wind) עוסקת במסורתי מול חדשני בתרבות הבימה והתנועה הבימתית הסינית. הרקדנים לבושים תחילה במיני שמלות, שמאוחר יותר התברר לי, שזהו הלבוש המשמש את זמרי-רקדני האופרה של בייגינג כבד תחתון, שעליו שמים את שלל התלבושות

למעשה רק להקת המחול הקיבוצית, שביתה מרוחק רק קילומטרים מעטים מכרמיאל, כך שהיא כמעט בגדר "להקה מקומית", שמרה על המסורת להופיע מדי שנה בבכורה טריה. בת-שבע על פי רוב בחו"ל בעונת קיץ זו, והיתר, בת-דור, קולדממה והבאלט הישראלי, מתחלפות ביניהן בנוכחות.

השנה הופיעה שוב (רק) הקיבוצית בעבודה חדשה של רמי באר, יצירה הנושאת את השם "מסע-סוד". והבאלט הישראלי, שאף הוא אמור היה להביא בכורה, התחרט ברגע אחרון, וחלקו בשימחה היה איזה ריקוד-חיילים, המתאים לאופרטה הונגאריית של סוף המאה הקודמת, עוד "יצירה" של ברטה ימפולסקי, באמצע ערב הפתיחה הססגוני, שנראתה כמו משהו שהזדמן לכרמיאל במקרה (מקרה לא כל כך מוצלח...).

מה שציין את הפסטיבל השנה, היה שפע של מופעים מכל קצווי תבל, רובם מסקרנים ומעניינים.

לא הייתי בטוח, שימים אחדים אחרי שהונג-קונג שבה לחיק המולדת (הסינית), באמת יגיעו רקדני ה-City Contemporary Dance Company בקיצור CCDC. אבל הם הגיעו, וכבשו את הצופים בסערת תערובת מעולה של מסורת תיאטרון סיני - התנועה האופיינית

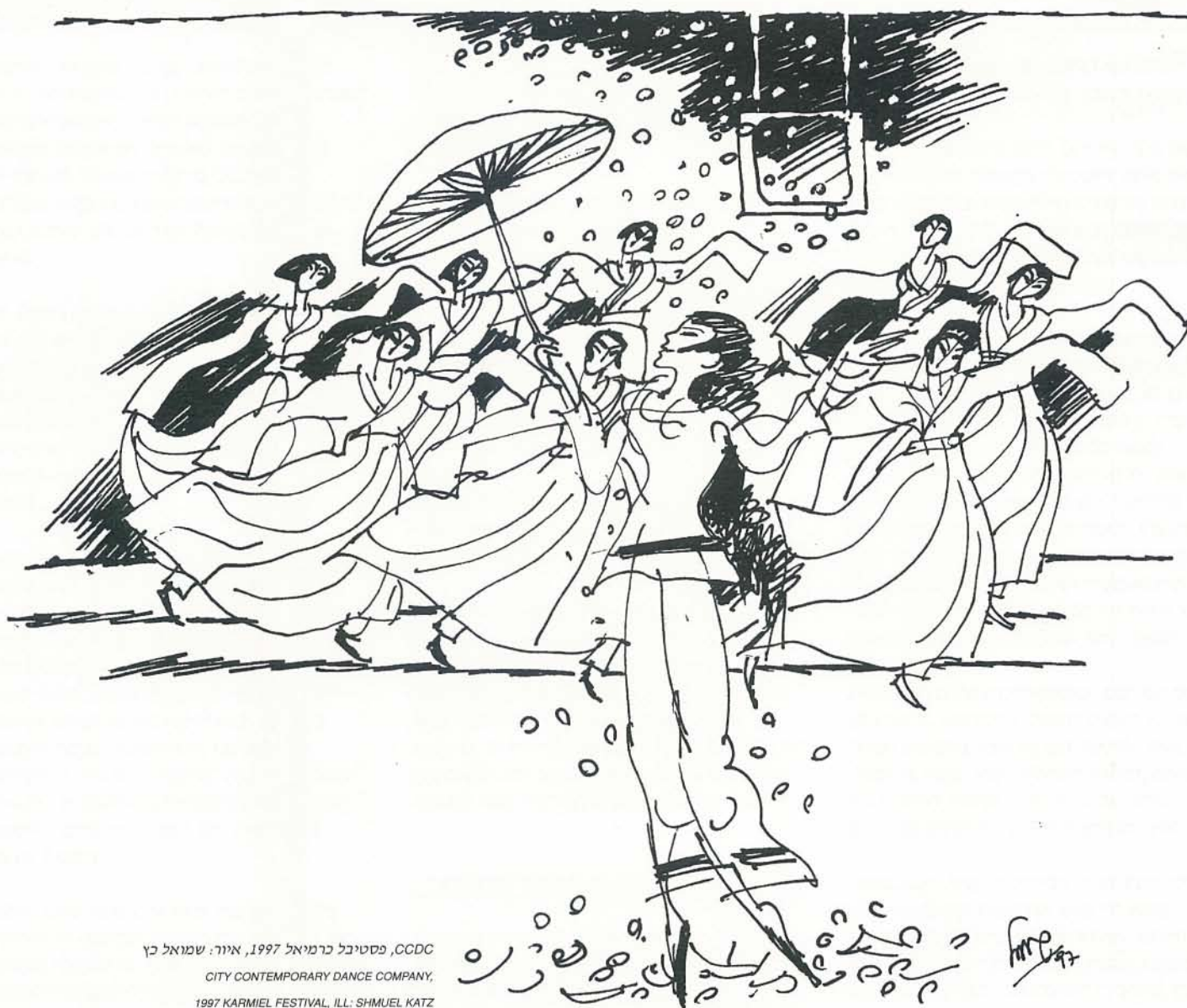
מעוררת סקרנות. כל אחד מהרקדנים הלך בתורו למרכז הבימה, ובליבה של אלומת אור לבנה חשף אבר מאברי גופו. אבל רעיון מבריק זה נעצר בזרוע, בטן, כתף, ולא ניתן לו להמשיך לחלקי גוף פחות "בנאליים", וזה חבל.

אחרי פתיחה זו היה ההמשך בנוי היטב, המחול השרה אורה ועורר עניין. בלי ספק גודרו היא יוצרת טובה, ואני מקווה שעוד נראה עבודות נוספות שלה.

מדוע מתעקשת הנהלת בת-שבע לחסוך דווקא בתוכניה? הפעם זהו דף קרטון, שאין בו תצלומי הרקדנים, כך שנבצר מהמבקר לשבח שמית ואישית רקדנית זו או רקדן זה. אנונימיות זו של המבצעים לעומת הבלטת שם היוצר נראית לי בלתי צודקת. רקדני האנסמבל ראויים שלא להשאר באלמוניותם. אני מניח, שהזנחה זו נובעת לא מרצון רע, אלא מכך, שלאנשי הלהקה נראית זהות המבצעים מובנת מאליה. זהו פגם שניתן לתקנו על נקלה.

כל העולם בא לכרמיאל - לרקוד

בצד הלהקות העממיות והעדתיות הרבות, נעשה מאמץ להביא לכרמיאל בכורות של יצירות חדשות של להקות המחול האומנותי.

CCDC, פסטיבל כרמיאל 1997, איור: שמואל כץ
CITY CONTEMPORARY DANCE COMPANY,
1997 KARMIEL FESTIVAL, ILL.: SHMUEL KATZ

הכבודות והמעוטרות, עם שרולים ארוכים מאוד, המשמשים את התנועה כהדגשה והמשך התנועה האנושית. אחרי תמונות מחול מרתקות וצבעוניות פושטים הרקדנים את בגדיהם על הבימה וחוזרים ללבוש את הגלימות הלבנות. עבודה מצויינת, שבוצעה ברמה גבוהה של טכניקה והזדהות ריגשית כאחת.

עוד להקה מארץ רחוקה, אוסטרליה, שכדאי היה לארגן לה מופעים אצלנו, היא Expressions. להקת מחול צעירה וקומפאקטית, שמושבה בעיר בבריסביין. היא נוסדה בשנת 1985 על ידי המנהלת האומנותית שלה, מאגי סייטסמה (Maggi Sietsma) ומנהלה המוזיקלי הוא אבל וואלס (Abel Valls).

ששת הרקדנים של "אקספרסנס" התחילו את המופע שלהם מריקוד מאת הכוריאוגרפית נטלי וייר, שביססה את התמונות הקצרות על תצלומיה של המעניינת ביותר מבין הצלמים העוסקים במחול בזמנו, Lois Greenfield האמריקנית. אצלה הרקדנים "עפים" בתוך מסגרות מרובעות של הצילומים, מתגלים במצבים "בלתי אפשריים", לבושים או מעורטלים. זהו מחול בשחור/לבן, עם תאורה חדשנית, בו מחליפים הרקדניות והרקדניות מכנסיים ומקטורנים תוך כדי ריקוד ובין תמונה לתמונה.

המחול השני הוא בעל אופי חברתי מובהק. בתוך דירה המוקפת קירות חצי שקופים של תריסים ונציאניים, המשתנים בעזרת התאורה, מתנהלים מאבקים חברתיים ואישיים, קצת

כמו בסדרות טלוויזיה כגון "שלושים ומשהו", ואם תרצו, "הפוך" שלנו. שם הריקוד "Alone Together", משמע "לבד ביחד" זה אומר כמעט הכל.

עוד ממרחקים הגיע הבאלט הלאומי של קוריאה. במזרח הרחוק לוקחים את הבאלט הקלאסי מאוד ברצינות. שמא יותר מדי, כי כל הדגש הוא על טכניקה מעולה, והיא באמת מעולה מאוד. כל אבר, אפילו כל ריס בעיני הרקדניות, נמצא בזווית הנכונה. רק רוח הבאלט איננה... הרקדנים והרקדניות הקוריאניים ביצעו את המבחר הקלאסי הנדוש של מערכה שניה מ"אגם הברבורים", "שודד היים" שהפך הפעם ממחול לשניים למחול לשני גברים ורקדנית. אגב, הבחורים היו מבריקים והקפיצות שלהם מדהימות. ואפילו הקטעים מלאי הוירטואוזיקה מ"דון קיחוטה" הנדוש. זה היה מכני, מושלם, משעמם.

ומדרום-אפריקה הופיעה להקה מעורבת של שחורים ולבנים. Pact היא להקה קאמרית, המנסה להשתמש גם בתרבות מחולות אפריקנית אותנטית ולשלב בה מחול מודרני. אבל בכדורסל ובמחול מוטב שלא לערב את הגזעים, כי רקדנים "לבנים" פשוט נמחקים על הבימה על ידי שחומי-העור, שהתנועה שלהם נפלאה. חבל שלהקה זו הולכת לכיוון הבידור.

"מחול לוחט" באמצע הקיץ

ליאיר ורדי, מנהל "מרכז סוזן דללי", יש כשרון מיוחד להמצאת שמות מסקרנים למופעים וסדרות של מופעים. באמצע הקיץ, בחודשים

יולי אוגוסט, מתקיימת במרכז שורה של מופעים, תחת הכותרת-הגג "מחול לוחט".

רוב המופעים אינם בגדר בכורות, ורק מעט עבודות באמת לוחטות ורוטטות ברוב מתח פנימי. אבל טוב שמעניקים ליוצרים מוכרים, כגון רינה שיינפלד, ענת דניאלי, להקת בת-שבע והאנסמבל שלה, ורטיגו, עמנואל גת ואחרים הזדמנות נוספת להפגש עם קהל.

רינה שיינפלד ורקדניותיה, מלבד ביצוע העבודות המוכרות "חמיה" ו"בלילה בא המלאך", שלא נעשו יותר מרתקות או מרגשות עם הזמן שחלף מאז הבכורות שלהן, רקדו הבנות (ובחור אחד, בודד, נכלם ונבלע בחבורה) חמישה דואטים, שנראו לי סתמיים למדי. בתוכניה נכתב, שהם פרי עבודתם של המבצעים, בהדרכת רינה שיינפלד. לא גיליתי ביצירה משותפת זו כיוון חדש או רעיונות לא שיינפלדיים כלשהם. כנראה השפעתה של רינה חזקה מאוד, והאילתור מעלה רק חזרה או וריאציות על סיגנון התנועה שלה עצמה.

בין היוצרים הצעירים (בעצם, כבר לא כל כך צעירים...), שהחליטו לעשות מעשה ולייסד להקה משלהם, בולטת ענת דניאלי. היא השכיחה ליצור עבור רקדניה תנועה, הנושאת את חותמה האישי. ואין זה פלא, שהיא מצטיינת ובולטת בביצוע העבודות שלה.

"אוקטובר" שלה, למוזיקה מאת עברי לידר (שגם חיבר את המוזיקה לעבודה השניה בתכנית, "פופינס"), הוא מחול של אוריה, של דינאמיקה על וולטאזי נמוך, ריקוד מופנם, יפה מאוד, בנוי היטב. כדרכם של ריקודים טובים,

הורנשטיין וג'פרי קובלסקי), הוא שעה של עניין, קורת רוח ומחול מצויין.

משה אפרתי מנסה לשוב לעבר

משה אפרתי קורא ליצירתו החדשה "אנטי-מחיקון", על שם ההמצאה הישראלית המוזרה ביותר של שנות ה-70 (לא שנות ה-60, ככתוב בתוכניה), שעה שהחלו להביא ארצה מכשירי טלוויזיה צבעוניים, אבל רשות השידור, שהחלה את שידוריה בסוף שנות ה-60, אחרי מלחמת שבעת-הימים, עוד התעקשה לשדר בשחור/לבן. בימים ההם, של שאיפות שוויוניות, ביקשו השלטונות שלא להעניק יתרון לבעלי האמצעים, שידם השיגה לייבא מקלטים צבעוניים. טכנית אי אפשר היה לשדר סרטים מחו"ל שצולמו בצבע, מבלי שהגוונים יגיעו למקלט הביתי. מכשיר "המחיקון" גרם לכך, שהצבע יימחק כביכול אצלך בבית. מה לא עושים הגאוניים היהודיים? ממציאים אנטי-מחיקון, מכשיר אלקטרוני נוסף, שאם קנית אותו וחברת למקלטך, שבה הצבעוניות לתמונה.

יצירתו של אפרתי מבקשת לשוב לארכיון (כפי שהדבר מכונה בתוכניה) של הלהקה - ושל עצמו. נעשה שימוש חוזר בפסי-קול מהעבר, יש אפילו מוטיב של תנועת חרשים, שהיו פעם

יוצא מן הכלל בצורה אחידה. הכפלה כזו של תנועה מרוקנת את הכוריאוגרפיה מתוכנה.

העדרם של גברים על הבימה, מלבד בתפקידי מוזיקאים, פגמה אף היא במתח הארוטי, ההכרחי של מחול פלמנקו. הלא עצם השם flamenco מקורו במילה "אש", "להבה".

אגב, הזמר, פרמין גרנדה, יודע את עבודתו, ושירתו הלמה את הסיגנון. אלא שהאיש עלה לבימה ענוד שרשרת זהב על זרועו, טבעות נוצצות על אצבעותיו, דבר שאינו נהוג על הבימה, כי הנצנוצים מפריעים לצופה ומושכים את תשומת לבו לפרטים שוליים.

זה היה מופע בידורי, שלא הגיע לרמה מקצוענית. המחול הספרדי הוא בגדר פרדס, שמי שנכנס לתוכו מסתכן, ממש כמו ארבעה החז"לים שבאגדה, באובדן הדרך, בקיצוץ הנטיעות ואף בתוצאות גרועות מכך.

חבורת "ורטיגו" הירושלמית הסימפאטית, שבראשה נועה ורטהיים ועדי שעל, חגגה במסגרת "מחול לוחט" את יום הולדתה החמישי. אז קודם כל ברכות חמות. הילד עולה לכיתה א'! אם כי הוא מזמן עבר את בחינות הבגרות.

מופע "בורדומינו", שכולו מתרחש במעין בר עם תזמורת חיה קטנה אבל מעולה (סטיב

הוא קצת ארוך מדי. תלבושת הקרינווליות (עיצוב: גלית בכור) הכאילו אבסורדית תואמת את התנועה, את הסיבובים הרבים והמבנה המאופק שלו.

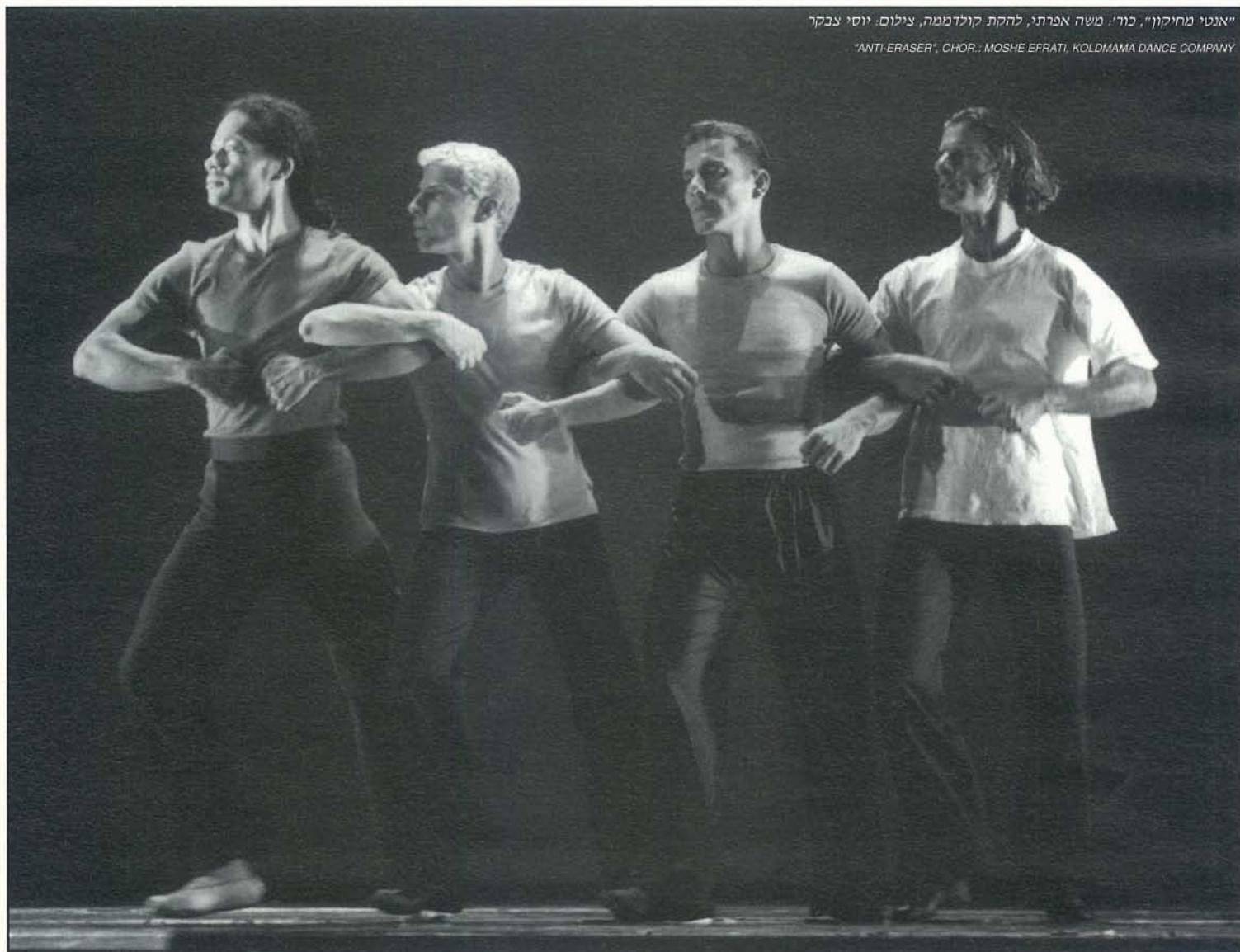
"פופינס", הבנוי סביב השיר על המטפלת המעופפת, הוא רביעיה משעשעת, המתרחשת ליד מין פיגום, שבראשו מסתובבת סירה, כמו שבשבת. מאז ראיתי להקה קטנה, אבל מעולה, זו לאחרונה השתבח הביצוע, שהוא עכשיו ממש מלוטש. ענת עצמה, גלית נמירובסקי, קובי תמיר ובייחוד רותם תש"ח, שנראה לפני שנה כנער מתחיל והפך בינתיים לרקדן של ממש.

במסגרת "המחול הלוהט" הופיעה גם להקת הפלצמקו של מיכל נתן. זמר, נגנים וכשמונה רקדניות הופיעו בשורה של מחולות ספרדיים מסורתיים, מעובדים על ידי מיכל.

המחול הספרדי המסורתי מצטיין בכמה תכונות. קודם כל הוא ביטוי מאוד אינדיבידואלי ועז רגש. זהו באמת מחול לוחט, ההולם את הסידרה של סוזן דלל. אבל אצל מיכל נתן לא נותר מכל זה הרבה.

קודם כל היא לא למדה, שהאוניסונו - ביצוע תנועה בו-זמנית על ידי כל המבצעים - הוא תבלין שאינו יכול לשמש אלא שיא רגעי או סיום חזק. בכל ריקודיה, הבנות נעו כמעט ללא

"אנטי מחיקון", כור: משה אפרתי, להקת קולדממה, צילום: יוסי צבקר
"ANTI-ERASER", CHOR.: MOSHE EFRATI, KOLDMAMA DANCE COMPANY

מרכיב חשוב ומעולה בעבודתו. יוסף מויאל, אחרון הרקדנים הלא-שומעים בלהקה, מופיע בשחור, פרח אדום בידו, בתפקיד של מעין ליצן או מנחה עצוב. זה מקשר אותנו למרסל מרסו ול" Bip" שלו. או אם תרצה, לקאזואו אונו הקשיש, הנע עם פרח פיוטי... מויאל, אחרון הצדיקים של תקופה אחרת, מבצע את תפקידו מצויין, ודמותו מקנה מסגרת צורנית למחול, שנע לאורך קו הזמן ללא עיקביות יתרה.

התנועה אף היא שייכת לשנות ה-70, ותלבושות בגד-הגוף מלייקרה מעידות על מוצאן מהסיגנון הישן.

עצם יכולתו של אפרתי לקיים להקה ובה 16 רקדנים בימי משבר אלה, ראוייה לכל שבח. בעצם רק תכנון התאורה שלו ממש מודרני ויפה מאוד.

הנסיון לעדכן את החומר על ידי הכנסת סרטון-וידאו ובו דמותו של יצחק רבין - במסיבת אומנים נוצצת - בין שני חלקי היצירה, אינו ממש מצליח, שכן נוצר נתק מוחלט כמעט בין הנעשה על הבימה להקרנה.

כרגיל אצל אפרתי, יש רגעים מצויינים בתנועה, הזורמת על פני הבימה, אבל ממש כשם שהוא מדבר, יש לו עודף רעיונות יפים כשלעצמם, מוגשים בערבוביה עד שקשה להבין למה נאמרו.

הנסיך מסרב לשתף פעולה עם העולם

אמיר קולבן מתפתח - כיוצר - ממופע למופע של להקתו "קומבינה". הפעם הוא בחר בעיבוד הרחוק מאוד מהמקור השיקספירי של הסופר הגרמני שנפטר לא מכבר, היינר מילר וב"מכונת המלט" שלו, שנכתב בשנת 1977.

קולבן מכנה את עבודתו, שבה תריסר משתתפים, תיאטרון כוריאוגרפי, כשם שהנס קרסניק, שגם הוא, ממש כמו אמיר שלנו, מבקש לצעוק ולעזעזע את החברה בה אנו חיים. שעה שקרסניק הולך, בדרך כלל, אל הזוועות ומנסה להגעיל את הצופה, שומר קולבן בקפדנות על ערכים אסתטיים של המחול ושל הבימה.

רק הפתיחה, צעדה מיליטריסטית, אם תרצה פאשיסטית, של המשתתפים כולם, מצעד כוחני החותך את הבימה כמו פגיון, שייך לעולם הסמלים המובנים מדי, הנדושים.

התלבושות (שעיצב אורי פרייטשדט) שחורות ומבריקות, עם זהב, וכמעט הכל, גברים כנשים, לבושים במכנסיים קצרצרים, סקסיים, מחווה לאופנה של הדור הצעיר.

התאורה, שעיצב שי יהודאי, מהווה מרכיב נכבד במופע. מרשימה גם התאורה, מסגרות עץ ועל פניהן שבכה שהרקדנים תלויים או מטפסים עליה. בייחוד יפה השימוש בגלילי נייר עיתון, הנקרעים בצורה פיוטית מעל המסגרות הללו. מלבד דמות הנסיך הסובל יש כמה וכמה אופליות ומלכות ומלכים. אבל,

ממש כשם שקרה לסוזנה לינקה שטיפלה לפני שנה באותם החומרים, אחרי זמן לא רב החידה מי כרגע מגלם תפקיד זה או אחר, כבר אינה משמעותית.

התנועה עצמה חזקה, בנויה היטב. אמיר קולבן כמדריך יצר לעצמו "כלי" מצויין. וזה לא פחות חשוב ממבנה המיוזנסציה, שאצלו תמיד מעניינת.

ליאור אקוני משמיע טקסטים, וכל עוד הוא מדבר עברית, הוא מגיש אותם בצורה רהוטה ואמינה. אבל מדוע לדקלם טקסט שנכתב בגרמנית בתרגום לאנגלית, בניב צברי? מילא, אילו השמיעו את השיקספיר עצמו, ניחא, אבל את מילר בלבוש בריטי? זה קצת אבסורד.

לא בטוח, שהפן החשוב בעבודה זו, שלמרות הריחוק הריגשי המכוון שבה מרתקת רובה ככולה, הוא המסר שלה. מה לעשות והמציאות בממלכתו של ביבי ראשון מזוועה יותר ממה שרקוב בממלכת דנמרק...

דני שבוי במקלדת ובצג שלו

קיים אצלנו בתחום המחול מצב מוזר: הילדים מפרנסים את הוריהם. שוב ושוב מתברר, שהמופעים לקהלים צעירים של הלהקות הממוסדות (ועוד יותר הקטנות) לא רק מרחיבים את היריעה ומכשירים קהל אוהד ומנוסה לשנים הבאות - וזו מטרתם המוצהרת והנתמכת - הם גם מקור פרנסה של ממש.

גם מנהלי "ורטיגו", נועה ורטהיים ועדי שעל, "גילו" את הסוד הגלוי הזה, והחליטו לעשות מעשה על מנת לחזור לעולם של הילדים.

"הפאוור דאנס" הוא מופע חדש שלהם, שהגה וביים עדי שעל, את הטקסט כתבה חמוטל בן-זאב, את הכוריאוגרפיה יצרה נועה ורטהיים ואת המוזיקה סטיב הורנשטיין.

אחרי התחלה כבדה במקצת (האקספוזיציה ההכרחית), ממריא המופע על אודות ילד שבוי בעולם המחשב שלו לרצף תמונות מחיי פריק המקלדת, דני, לעולם של דמיון בימתי אמיתי. כדורסל משמש נקודת מוצא, שאליה מתחברים הילדים בנקל, אבל הכדור גדל פתאום למימדים ענקיים, פגישה עם דמויות הפאוור-ריינג'רס, עוד ריקמת חיבור לילדים באולם, מדהימה, שעה שהדמויות המוכרות יוצאות לפתע מהצג הענקי של המחשב. ממש בסיגנון ה"לטרנה מאגיקה" הציכית.

המעבר לעולם הבאלט והמחול המודרני קצת מאולץ, אבל מתחבר דווקא עם "לכלוכית", שוב הסרט ההופך לעינינו למציאות בימתית תלת-מימדית (הנסיך הקרח ורק בגרביים לבנות קצת מפריע, אבל זה פגם שפיאה נכרית ונעלי-באלט יכולים לתקן בנקל).

הדמות המרכזית היא המחשב, הרובץ כמין לווייתן רך, כי הוא עשוי פלסטיק מנופח, ברקע. ונהייתי מאוד מרגע קריסתו, כשהוא כאילו כורע ברך ומזכיר בלון שיצא ממנו האוויר.

זהו מופע ילדים מצויין, עשוי בידע, עם כל הלב והרבה ידע בימתי ומחולי. ויש למשחקי-מחשב אלה עוד יתרון: לא רק הילדים נהנים, גם ההורים והסבים המלווים מרותקים וצוחקים.

חיפה מנסה שוב

חיפה אינה עיר משופעת במחול בכלל, ובמחול מודרני בפרט. וזה שנתיים מנסה "העמותה לקידום המחול המודרני" להביא לפני הקהל עבודות של יוצרים, רובם חיפאים. המופע השלישי התקיים בתיאטרון בית-הגפן.

שה קטעים קצרים, לא מעור אחד, אלא אוסף כמעט מקרי של ריקודים, במגוון סיגנונות. העבודה הטובה ביותר היתה זו של אורי איבגי, שעד לפני זמן קצר רקד במסגרת להקת המחול קיבוצית, שהיא טריו לשלוש בנות, אפרת שקד, יפעת דורף ומיה יציב.

יש ניגוד מוזר ומעורר עניין בין שלוש הרקדניות בכאילו-טוטו של באלט, הנעות בתנועה עליזה "מול" היצירה האלגית, "האדגיוו" המוכר כל כך מאת אלבינוני. הכוריאוגרפיה בנויה בהגיון ויש בשעשוע זה חן רב. גם הביצוע היה לזה של קטעים אחרים בתכנית.

מירי בן-ברוך המוכרת היטב, היא אשה מרשימה בהופעתה, והסולו שלה "זמן אבוד" לצלילי המוזיקה של ארוו פרט, היה בו כוח ונוכחות בימתית, אבל קשה להגדיר במה הוא באמת עוסק.

רבעא מורקוס - שלמדה באולפנה האיזורית בגעתון - היא רקדנית מעולה. "אל פאגיר" (השחר) למוזיקה מאת עומר פארוק, סולו פסיכולוגי. שולחן איפור, ראן, שהוא בעצם שקוף, משווים לו ריאליזם דמיוני אישי. היא רקדנית, שחבל שאינה מוצאת לעצמה להקה טובה, שבמסגרתה יכלה להתפתח עוד ועוד. היא גם המרכיב הערבי, שכותרת "בית הגפן" מעניקה למופע דו-לאומי זה. אם איני טועה, גם אחת משתי רקדניות הפלמנקו (רנדה שוקיר) היא רקדנית פלסטינאית. חבל שהמחול הספרדי הזה, שהוגש כמעין קינוח לסיום, חטא לסיגנון הזה, כי היה כולו בנוי על תנועה סימטרית, אחידה לשתי המבצעות, שאין לו מקום בעולם הפלמנקו האינדיבידואליסטי.

הסימטריה והאוניסונו קילקלו גם את "התפשטות", מחול לשתי נערות בשקים של ניקולאייס, עליו השלום, שלא היה מרתק או מיוחד, וכן "ריקוד לנועה" מאת עדה אורני - המרכזת את העמותה למחול מודרני בחיפה - שנראה כמו תרגיל ביצירתיות, ולא הגיע לרמה הנדרשת.

עם כל חסרונותיו של המופע, שריכוז, וזה משמח, כמעט 200 איש בתיאטרון בית-הגפן, הוא אירוע חיובי.

